

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cursus Theologico-Moralis

Ad usum Tyronum elucubratus, Et in Quotidianis Prælectionibus

Quoad ea, quæ Moralis Theologia disputat de Legibus, de Præceptis
Decalogi, de Restitutione, ac de Contractibus

Viva, Domenico

Patavii, 1723

Art. III. Sub qua culpa, & pœna Officium sit recitandum?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40673

ceat cuilibet sequi ritum socii, cum quo recitat officium, etiamsi nulla detur causa recitandi officium cum illo?

Respondeo ex Henr., & aliis apud eundem Quintanad. probabiliter affirmative. Ratio est, quia, ut notat idem Tambur., id videtur consequi ad naturam societatis, in quo contractu Socii in lucro sunt omnino pares: Præterea, quod lex, seu privilegium disponit in uno ex correlativis, extendi solet ad aliud; ergo si uni detur privilegium recitandi, verbi gratia, officium de Conceptione, vel recitandi anticipato, & possit hic ad libitum cum socio officium recitare, consequenter socius eodem privilegio uti poterit.

ARTICULUS III.

Sub qua Culpa, & Pœna officium sit recitandum?

- I. Etiam qui semel officium omittit, peccat graviter.
- II. Num septem peccata committat, qui septem officii horas omittit, an vero unum dumtaxat?
- III. Quanam dicatur pars Officii notabilis, cujus omissio sit lethalis?
- IV. Qui omittit Horas, ad quas obligatur ratione Ordinis Sacri, & ratione Beneficii, probabiliter unum peccatum contra Religionem committit, cum onere restituendi fructus.
- V. Si dubites an partem officii omiseris, ad quid teneris?
- VI. Surdus, qui cum socio recitat, tenetur recitare, quæ ipse non audit.
- VII. Potest alter ex sociis omnes Lektionen, Capitula, & Orationes recitare.
- VIII. Quandonam Beneficiarius omittens horas ad restitutionem fructuum tenetur?

I. Quæritur primo; An peccet graviter, etiam qui semel aut iterum officium omittit?

Respondeo affirmative cum communi contra Angelum, & Aragon, quorum sententia reputatur improbabilis; Sicuti peccat graviter etiam qui semel in toto anno non afficit Sacro die festo; & qui semel in tota Quadragesima non jejunit. Ratio est, quia violatur præceptum in materia graviter pertinente ad virtutem Religionis; etiamsi talis omissio non sit ex consuetudine, aut ex contemptu, sed ex mera negligentia.

II. Quæritur secundo; An peccet graviter qui quancunque horam omittit, itaut septies peccet, qui eodem die integrum officium omittit?

Respondeo duas esse in hoc sententias. Prima Vasq., Suar., Bonac. docet, totum officium præcipi unico præcepto, itaut unum sit peccatum omittere integrum officium; quamvis majus peccatum sit, quam si solum matutinum omitteretur. Secunda Cajet., Less., Tolet. docet, tot esse præcepta, quot horæ Canonice, unde septem peccata committat, qui totum officium omittit; Utraque sententia est probabilis, prior tamen est communior, & ideo juxta illam discurrendo certum est apud Doctores, quod mortaliter peccet, qui partem officii notabilem omittit.

III. Dubium tamen est; Quanam dici debeat pars notabilis officii?

Aliqui volunt decimam partem horæ parvæ, puta Completorii, esse partem notabilem; Alii tertiam partem; Alii medietatem, ut tenet Filliuc., Suar., Laym. Certe integram, aut ferè integram horam parvam omittere est mortale, ut docent Less., Bonac. Pal. punct. 5., Tambur., & alii; Quare media pars circiter horæ parvæ probabiliter non est materia notabilis.

Et

Et ratio est, quia quod est minus tanta parte, nec secundum se, nec relate ad totum officium videtur pars magna, nec notabiliter nocet fini intento a Legislatore per recitationem officii, qui est cultus Dei. Solum vespere sabbati Sancti, quia sunt brevissima, docent nonnulli, quod non sint pars notabilis; quamvis contradicat Suar., quia esset notabilis deformitas quoad officii integritatem illas omittere.

IV. Dubium est etiam; Utrum qui pluribus titulis tenetur officium recitare, videlicet ratione beneficii, & ratione Ordinis Sacri, plura peccata committat, si illud omittat? Suar., Fagund., Azor. putant plura peccata committi; nam ratione Ordinis Sacri peccatur contra Religionem, & ratione beneficii contra iustitiam commutativam. Sed probabilius censo cum Pal., Henric., Dian. part. 2. tract. 12. resol. 22. unicum esse peccatum contra Religionem; quia tota obligatio recitandi officium etiam in habente beneficium oritur ex vi præcepti Ecclesiastici, quod etiam obligat ad restitutionem fructuum, si omittatur officium a beneficiario; unde hic officium omittere non peccat contra iustitiam commutativam; quamvis contra iustitiam peccaret, si fructus Beneficii retineret, utpote non suos.

Infertur ex dictis primo, merito damnatam esse ab Alex. VII. propositionem 33. quæ dicit: *Unico officio potest quis satisfacere duplici præcepto, pro die præsentis, & crastino*; Nam consuetudo Ecclesiæ, quæ est certissima legum interpretis, obligat ad singula officia singulis diebus; ut ostendimus in Trutina hanc thesim exponendo.

V. Infertur secundo, rejiciendam esse opinionem Leand. tom. 2. tract. 6. disput. 13. putantis adimpleri præceptum recitandi officium hodiernum, si incipiatur ante mediam noctem an-

tecedentem, itaut in media nocte compleatur. Ratio est eadem, videlicet consuetudo Ecclesiæ, ut horæ non nisi post mediam noctem recitentur, dempto matutino cum laudibus, quod potest anticipari.

Infertur tertio, quod qui dubitat, an aliquam horam omiserit, teneatur illam repetere, quia stat præceptum in possessione: Quod si recitato officio dubitas, an omiseris aliquam partem notabilem, putant probabiliter Homob., Tambur., Dian. part. 4. tract. 3. resol. 68., quod non tenearis repetere, quia possessio videtur stare pro te,posito quod officium recitaveris; præsertim si aut recitaveris legendo, aut scias, regulariter te non errare, nec saltare, dum recitas memoriter, ut notat Sanch. Quare tunc solum teneris repetere, quando vel dubitas an officium omiseris, vel est moraliter certum, quod omiseris in recitando partem notabilem intermediam, non vero quando de hoc est solum dubium; præsertim si angaris scrupulis.

VI. Infertur ultimo, recitantem cum socio debere audire, quæ ille recitat, quia prolationi illius partis succedit tuus auditus; aliter non recitares integrum officium; Si enim quod recitatur a socio, nec percipitur, nec auditur a te, quomodo potest oratio illius esse tibi communis? Ex quo sequitur, surdum, qui cum alio officium recitat, debere privatim recitare partem, quam non audit, ut communiter docent contra Verricel. Probabile tamen est quod docet Laym. contra Suar., eum, qui occupatur in pulsandis organis, in thure præbendo, &c. dum canitur officium in Choro, non teneri repetere ea, quæ tunc in Choro canuntur, quamvis ipse non audiat; Sicuti etiam, ut notant nonnulli apud Dian. part. 2. tract. 12. resol. 13., si quis ut apte pronunciet suam

lectionem; praevidet illam, dum in Choro alia canuntur. Ratio ex Sanch. est, quia Chorus censetur esse unum corpus, & quod unus profert, censetur proferre alii, qui occupantur in iis, quae ad Chorum sunt necessaria. Et propter eandem rationem excusatur, qui a tussi impeditur, ne proferat, aut audiat, quae tunc canuntur.

VII. Ubi nota cum Suar., Pal. apud Dian. resol. 12. contra Azor., posse lectiones omnes ab uno tantum recitari; sicut etiam capitula, orationes, antiphonas, responsoria, &c.; & satis esse si Psalmi, & versus Psalmorum alternatim cum socio recitentur: Et ratio est ipsa praxis Ecclesiae.

VIII. Quæritur tertio; Cuiam pœnæ subjiciatur omittens officium?

Respondeo, solis Beneficiariis, & Pensionariis (qui scilicet gaudent pensione Clericali tenentur recitare officium B. Virginis) impositam esse pœnam restitutionis fructuum, qui ex beneficio, vel pensione pro illo tempore percipiuntur. Ita post Concil. Lateranense Pius V.; qui tamen non obligat ad restitutionem fructuum, nisi illum, qui omittit officium post sex menses ab obtento beneficio; quamvis si intra hos sex menses officium omittat, peccet mortaliter.

Ubi notandum primo, quod ut quis teneatur ad restituendos fructus pro rata omissionis, debeat officium culpabiliter omittit; si enim abest culpa, aberit & pœna restitutionis: Explicat tamen Pius V., quid sit restituere pro rata omissionis? Et sensus est, quod si uno die omittat officium, debeat restituere fructus respondententes tali diei; Unde si beneficium reddat quorannis tercentum sexaginta quinque aureos, pro omissione unius officii debeat restituere unum aureum, & pro omissione duorum duos, &c. Si vero omittat solum matutinum, &

laudes, debeat restituere mediam partem fructuum respondentium uni diei; ac pro omissione singularum horarum sextam partem fructuum illi diei respondentium.

Secundo, facienda est restitutio ante Judicis sententiam; tum quia opposita sententia damnata est ab Alex. VII. in propos. 20., quæ habet: *Restitutio a Pio V. imposita Beneficiariis non recitantibus non debetur in conscientia ante sententiam declaratoriam Judicis, eo quod sit pœna*; Qua de re plura diximus in loco; tum etiam quia in constitutionibus Pontificiis dicitur, quod beneficiatus omittens officium fructus non faciat suos, atque adeo tanquam injuste percepti restituendi sunt.

Tertio, Restitutio hæc facienda est, vel in utilitatem fabricæ domus, in qua est beneficium, vel in utilitatem ipsius campi, ut possit deinde uberiores fructus reddere, vel demum pauperibus, cujuscumque loci sint. Inter pauperes etiam enumerari possunt animæ defunctorum, & tu ipse, si vere es pauper; quia sic non tam ipse tibi, quam Pontifex tibi applicat eas elemosynas.

Quarto, Restitutio facienda est probabiliter, ut graves Doctores docent, solum de fructibus correspondentibus recitationi officii, non vero de fructibus correspondentibus aliis muneribus beneficio annexis, quibus beneficiarius satisfacit. Ratio est, quia durum videtur, eandem restitutionem faciendam esse a simplici beneficiario, ac a Parocho, vel Cappellano, qui aliis muneribus dant operam. Unde isti Doctores docent, Episcopum, vel Parochum omittentem solum officium teneri restituere dumtaxat quintam partem fructuum; Canonicum vero quartam partem; alios demum Cappellanos, & alios beneficiarios, qui præter recitationem habent alia onera tertiam partem.

Quintus

Quinto, qui omittit officium, quamvis cum intentione restituendi fructus beneficii, procul dubio peccat mortaliter; quia non satisfacit præcepto recitandi officium, quamvis velit satisfacere præcepto restituendi fructus, si non recitet.

Demum, qui officium hodie prætermittit, etiamsi cras bis officium recitet, adhuc tenetur restituere; quia onus recitandi officium est affixum diei.

ARTICULUS IV.

Quo pacto recitanda sunt hora Canonica?

- I. In virtute Sancta Obedientia precipitur, ut studiose, & devote, atque adeo cum attentione, & intentione debita Officium recitetur.
- II. Pronuntiatio debet esse de se audibilis, saltem ab ipso loquente.
- III. Debent posse audiri, qua socius pronunciat; non sunt tamen supplenda, qua per accidens non audiuntur; Secus si per se.
- IV. Quanam verborum mutilatio dicatur notabilis?
- V. Interruptio horarum, aut Psalmorum num pertingere possit ad culpam gravem?
- VI. Quanam attentio, & quanam intentio requiratur in officii recitatione? Num satisfiat, qui solam habet attentionem externam?
- VII. Qui voluntarie distractus caret attentione debita, si sit Beneficiarius, licet graviter peccet, probabiliter tamen non tenetur fructus restituere.
- VIII. Num similis attentio, & intentio requiratur in auditione Missa præcepta?
- IX. Probabiliter in virtute Obedientia precipitur solum actus studiosus externus.

Pars II.

I. CERTUM est, horas studiose, & devote recitandas esse; tum quia hoc spectat ad orationem vocalem quamcumque, cum sit locutio facta Deo; tum etiam quia id præcipitur in cap. *Dolentes, de Celebratione missarum*; ubi dicitur: *Hac igitur, & similia sub pena suspensionis penitus inhibemus, districte precipientes in virtute obedientia, ut divinum officium nocturnum pariter, & diurnum, quantum eis Deus dederit, studiose celebrent pariter, & devote.* Ut autem studiose recitetur, requiritur primo, ut nihil omitatur; Secundo, ut sine interruptione recitetur: Ut autem recitetur devote, requiritur attentio simul, & intentio.

II. Quæritur nunc primo; Qualis pronuntiatio requiritur, ut studiose officium recitetur?

Respondeo, primo requiri pronuntiationem vocalem externam, per quam verba proferantur. Utrum autem pronuncians debeat posse seipsum audire, si absit strepitus exterior? Negat probabiliter Azor. cum Bonnac. punct. 2., quorum doctrinam admittit Filliuc. solum pro scrupulosis. Et ratio est, quia Ecclesia id non præcipit; aliter surdastri deberent vociferari. Verum communiter apud Dian. part. 2. tract. 12. resol. 2. cum Reginald., & Suar. docent, quod vox debeat esse audibilis saltem ab ipso orante; quia de ratione orationis vocalis est, ut voce proferatur, & consequenter ut possit audiri, quia vox essentialiter est sonus, & sonus est ex natura sua audibilis. Notat tamen Suar., quod phylice loquendo vix formari possit vox, quæ ab ipso loquente audiri non possit seclusis impedimentis.

III. Secundo, quando recitas cum socio, debes ita pronunciare, ut possis a socio audiri, eumque vicissim audire. Ratio est, quia aliter non com-

G mu.